

MIETISKELY

Pekka Ervastian esitelmä 18.1.1925

Kun puhumme itä- ja länsimaista henkisessä merkityksessä, emme tarkoita niillä sanoilla mitään maantieteellistä rajoitusta, vaan tarkoitamme enemmän itämailla sitä aikaa ja sen saavutuksia, joka oli ennen Kristusta, ja länsimailla taas tarkoitamme sitä aikaa ja niitä saavutuksia, jotka ovat Kristuksen jälkeen. Mutta me emme nimitä näitä asioita esim. nimillä "pakanamaailma" ja "kristikunta" siitä syystä, että kristikunta ei ole vielä mikään kristikunta. Kristikunta on niin nuori, ja se ei ole ollenkaan vielä kehittynyt miksikään kristikunnaksi eikä ole ollenkaan vielä kehittynyt miksikään kristikunnaksi eikä ole saavuttanut mitään Kristus-voittoja vielä, jotavastoin pakanamaailma tai itämaat ovat niin vanhoja, että ne ovat todella ehtineet tulla siksi, mitä ovat. Ne ovat todella näyttäneet ja yhä näyttävät, mitä ovat voineet saavuttaa ennen Kristusta.

Henkisessä merkityksessä teemme tämmöisen eron itä- ja länsimaiden välillä. Ja jos tahtoisimme lyhyesti karakterisoida itä- ja länsimaiden erilaista henkeä – puhumme länsimaiden hengestä, vaikka se vielä onkin nuori – niin itämaiden henki on niin sanoaksemme lapsen ja nuorukaisen henki silloin kun menemme muinaisuuteen. Nyt me puhumme vanhasta itämaasta, joka on kuin viisas ukko, mutta jos menemme kauas taaksepäin, silloin sen henki on kuin lapsen ja nuorukaisen henki, se on iloista luottamusta siihen, että ihmisen tarkoitus on löytää totuus ja Jumala. Se, joka on itämaalainen hengeltään, hän käsittää, että hänen tehtävänsä on etsiä ja löytää Jumala.

Mutta länsimaalainen henki on hiukan erilainen. Kristuksen jälkeen on aivan kuin me kaikki ihmiset jo olisimme nähneet Jumalan. Me emme voi sanoa sitä näin jokapäiväisessä järjessämme, mutta sisimmässään jokainen ihminen, joka on Kristuksesta kuullut – asui hän länsi- tai itämailla – on nähnyt

Jumalan siinä merkityksessä, että hän aivan varmasti sisimmässään tietää, minkälainen jumalallinen ihminen on, minkälainen Jumala on maan päälle ilmestyneenä. Jeesus Kristus on tämän näyttänyt salaperäisellä tavalla, sen jokainen tietää. Me emme voi ruveta siitä väittelemään, mutta me tiedämme sen.

Länsimaalainen ajattelee: "Kuinka minä, joka olen niin huono ja syntinen, voisin etsiä Jumalaa, totuutta, ja löytää totuutta henkisessä merkityksessä? Kuinka minä voisin tulla yhdeksi Jumalan kanssa, minä, joka olen niin epätäydellinen?" – Tämä on länsimaalaisen ihmissielun tunnelma silloin, kun hän on tullut lapseksi. "Kuinka Jumala voisi ilmaantua minun kauttani?" – Ja kuitenkin tämä on aivan sama asia kuin itämaalainen tunnelma. Länsimailla tämä on jo totuuden etsimisen alkua. Tämä länsimaalainen tunnelma koskee enemmän meidän tahtoamme, itämaalainen taas enemmän meidän ajatustamme. Me emme tienneet täydellisuuden todellisuudesta ennenkuin Kristus näytti sen. Itämailla Buddha oli yhtä täydellinen, Laotse Kiinassa, Zarathustra Persiassa y.m. vapahtajat, mutta ei ole ollut samalla tavalla Jumala maan päällä kokonaisuudessaan kuin Kristus. He kaikki ovat täynnä elämän kirkkautta, sentähden he sanovat: "Seuratkaa minua, niin te saavutatte totuuden." Mutta Kristus on kuin hedelmä, joka on täydellinen lapsesta lähtien. Sentähden hän näyttää meille jotain semmoista, joka ei voi lähteä pois meidän sielustamme. Se on semmoinen tieto, joka näyttää, että me olemme kaikki epätäydellisiä.

Tämä on sama asia kuitenkin, sillä ihminen on kutsuttu etsimään ja löytämään totuutta ja Jumalaa. Täällä länsimailla meillä ovat monet löytäneet, mutta suuri yleisö ei ole täällä edes yrittänyt etsiä. Me emme ole edes tahtoneet tietää, että pitäisi yrittää, vaan me olemme ainoastaan nukuttaneet itsemme sillä luulolla, ettemme mihinkään kykene. Me etsimme semmoisen maailmankatsomuksen, että voimme luottaa toisen ansioon. Me unohdimme yrittää, me unohdimme, että elämä on tie. Ja tämä unohdus on tehnyt, että meistä tuntuu itämaalainen jooga niin

vieraalta. Kun puhutaan, että jooga on ne keinot, joiden avulla ihminen pääsee tietoon ihmisen ja elämän syvimmästä salaisuudesta, elämästä ja kuolemasta, silloin kristitty ajattelee heti: ”Mitä lapsellisuutta se on? Se on intialaista keksintöä, heillähän on fakiireja, jotka tekevät kaikenlaisia temppuja. Heillä ei ole Kristusta, sentähden se on niin, mutta meillä on. – Hän ajattelee, että jooga on tarpeetonta. Mutta jooga on se, joka on välttämätöntä jokaiselle, joka tahtoo etsiä ja löytää Jumalan, sillä jooga on tie Jumalaan yhtymiseen.

Me olemme täällä näissä luennoissa kuulleet intialaisesta joogasta ja puhuneet sen eri askeleista, kuinka sen ensimmäiset askeleet ovat siveysoppia, sitten seuraavat ovat ulkonaisia siinä merkityksessä, että ne ihmisen jooga-menettelyssä koskevat enemmän hänen ruumistaan, aistimia, ulkonaista personallisuutta. Mutta kolme viimeistä astetta on, niinkuin Patandshali sanoo, sisäisiä toisiin verrattuina, sillä ne koskevat ainoastaan ihmisen sielua, tshittaa, älyruumista. Ja se on juuri tämä mietiskely, joka on unohtunut kerrassaan kristikunnassa, vaikka siitä tietysti alussa tiedettiin. Sentähden kristikunta on jäänyt tuohon ensimmäiseen saavutukseen, nim. oman huonouden tuntemiseen. Mutta siihen pysähtyminen on hyvin kohtalokasta. Ja se, mikä ainoastaan voi kristikunnan pelastaa kohdasta, johon se on joutunut, on joogamietiskely. Siveellisiä vaatimuksia kyllä ymmärretään, mutta niiden tarpeellisuutta ei aina ymmärretä. Mietiskelyä, rukousta, ei tunneta siinä merkityksessä, jossa Jeesus Kristus sitä käytti.

Tässä mietiskelyssä, kun tahdomme tutkia sitä Patandshalin mukaan, on ensimmäinen aste, kuten kaikki hyvin tietävät, se, jota sanskritinkielellä nimitetään dhaarana ja latinankielellä konsentratsioni. Tästä ensimmäisestä askeleesta sanoo Patandshaali sanasta sanaan: tshittan kiinnittäminen yhteen kohtaan on dhaarana. Dhaarana itsessään merkitsee kantamista tai pitämistä. Jos kysymme, mitä tuommoinen keskitys on, niin me edellytämme, että olemme tietoisia siitä, mitä Patandshali on

puhunut kaikista ehdoista ja vaatimuksista, mitä ihmisen täytyy täyttää, ennenkuin hän lähtee mietiskelyä harjoittamaan. Hänen täytyy olla siveellinen, hänellä täytyy olla semmoinen asento, ettei se häiritse häntä, että hän ruumiissa helposti kääntyy pois ympäröivästä maailmasta, ja sitten hänen on täytynyt oppia rauhallisesti hengittämään. Monella ihmisellä on tapana liian nopeasti hengittää. Näitä kaikkia on jo suoritettu ja ihminen istuu siihen asentoon, joka on hänelle siksi mukava, että hänen sielunsa osaa ottaa jonkinlaisen asennon. Sitten hän harjoittaa konsentraation eli keskitystä, hän kiinnittää tshittansa yhteen kohtaan. Hän ottaa sielu- eli älyruumiinsa aivankuin käteensä ja pitää sitä kiinni yhdessä kohdassa. — Tässä kohden muistakaamme, että meidän protestanttien suuri opettaja Luther sanoo: "Järki on otettava kiinni ja nakattava penkin alle." — Tämä on hirvittävä lause, jos ymmärrämme, ettei järjellä saa etsiä totuutta. "Järki on liian itsepäinen jumalallista totuutta ymmärtämään." Se oli Lutherin aikana ehkä niin, mutta meidän aikamme olisi suoraa hulluutta käsittää tämä lause sillä tavalla, että me emme saisi etsiä totuutta, tutustua kaikkiin uskontoihin, filosofioihin ja tieteisiin niin paljon, kuin se ihmiselle on mahdollista. Meidän on päinvastoin kehitettävä järkeämme niin paljon kuin suinkin, mutta se kuuluu kaikki niihin asioihin, jotka käyvät ennen joogaa. Nykyaikana tuskin ryhdymme joogaa harjoittamaan, ellemmme ole jonkinverran järkeviä ja älykkäitä.

Siis tämä Lutherin lause ei sovi liian varhain, mutta merkillistä kyllä se tulee joogassa. Ihmisinä meidän täytyy tehdä se huomio, että meidän järkemme ja ymmärryksemme ei auta meitä totuutta näkemään, me emme löydä Jumalaa järjen avulla. Järjellä on semmoinen ominaisuus, että se punnitsee ja mittaa, mutta Jumala on kaiken arvostelun yläpuolella. Jumalaa ei voida määrittellä, järkemme aina määrittelee. Jos me tahdomme Jumalan, totuuden löytää ja sitä varten harjoittaa joogaa, niin silloin kun tulemme siihen kohtaan, että on opittava mietiskelemään, on ymmärrettävä, että järki vaipuu maahan.

Jumalallisen Majesteetin edessä se pyytää ainoastaan: ”auta minua näkemään.”

Silloin on ensimmäinen harjoitus se, että ihminen ottaa järkensä käteensä, kauan, vuosikausia, joka päivä hän otta järkensä käteensä. Se on asia, jota täytyy kokea. Ajatus kiinnitetään yhteen kohtaan, että ajatusruumis olisi hiljaa. Silloin ajatusruumis saavuttaa rauhan, toisin sanoen se on äärettömän nopeassa värähtelyssä, mutta se on rauhaa. Kaikki vaihdokset, syntymiset ja kuolemiset tapahtuvat niin nopeasti, että se on rauhaa. Kun ihminen harjoittaa konsentratsionia, hän ottaa vaikka lyijykynän ja katselee sitä ensin. Sitten hän sulkee silmänsä ja yrittää nähdä tuota kynää. Silloin hän huomaa, mikä vallaton varsa on hänen ajatuksensa. Kaikenlaisia muita ajatuksia, kuvia, tulee mukaan, jotka häiritsevät, ettei hän näe kynää. Tulee vaikka mitä ajatuksia mieleen: ”mitä sinä hulluttelet, sinä, joka olet järkevä ihminen?” – Ihminen huomaa, ettei hänellä ole mitään valtaa oman järkensä yli. Se on ensimmäinen hyvin terveellinen huomio. Kun hän on tätä seitsemän vuotta tehnyt ja vähitellen päässyt siitä huomiosta, että hän on järkensä, ajatuksensa orja, siihen että hän vähän käskee ajatustaan, silloin hän ymmärtää, että niin sen pitää olla. Mikä hän on henkiolentona, jos hän ei hallitse edes omaa taloaan? Orja se on talossa, joka tottelee, mitä hänelle käsketään. Mutta kun ihminen, joogi, on saavuttanut jonkun verran valtaa ajatustensa yli, silloin hän ei ole orja, vaan poika talossa. Eikä tämä saavutus ole aivan mahdoton, onhan ihmisiä, jotka ovat tehneet sitä ennen ja nyt syntyneet sillä taidolla. Kaikilla tietäjillä, neroilla, luovilla ihmisillä, on jonkun verran tätä kykyä, vaikka konsentratsionia onkin monta lajia. Sitä on helppoa, mutta todellisesti se on vaikeaa. Voinhan minä keskittää ajatuksia, jos tahdon esim. veistää lusikan. En voi sitä veistää, jos en ajattele sitä. Se on sitä helppoa konsentratsionia, elämä opettaa sitä jokaiselle ihmiselle. Jokainen, joka suorittaa tehtävänsä elämässä hyvin, osaa konsentroida vähän, mutta konsentratsioni tulee vaikeaksi, kun emme ole toimivia olentoja

fyysillisessä maailmassa, vaan vetäydymme toimettomuuteen, henkeen, pois tästä näkyväisestä maailmasta. Silloin me joudumme toiselle alalle, ja silloin huomaamme, ettemme osaa konsentroida.

Dhaarana on henkistä työtä, ja se on ajatuksen voittamista. Ja kun ihminen on vähän tässä edistynyt, niin Patandshali (Patanjali) sanoo, että silloin hän kehittää itsessään semmoista, jota nimitetään "nirodha parina" ja se merkitsee sanasta sanaan: hillitsemisen modifikatsionia. Patandshali viittaa siihen, että dhaaranan harjoittamista seuraa tämä. Nämä sanat voidaan kääntää myös toisin. Parina merkitsee myös päämäärä. Silloin me saamme noista sanoista sen, minkä kokemus toteaa, että kun tuommoinen konsentratsioni, dhaarana, nyt tapahtuu määrätyllä mietiskelyhetkellä, niin siitä seuraa, että tämä ehkäiseminen, hillitseminen, ajatusten muunnosten ehkäiseminen, tulee päivä päivältä helpommaksi, josta seuraa rauhallinen juoksu, kulku, virta. Se merkitsee, että ihminen, joka harjoittaa dhaaranaa, saavuttaa rauhallisen mielen. Vaikka hänen mielensä ei ole keskittynyt muuten, kuin sillä määrätyllä hetkellä, niin se vaikuttaa, että seuraavalla mietiskelyhetkellä keskittäminen on helpompaa, ja myös se vaikuttaa, että ihmisen mieli pitkin päivää on rauhallinen. Hän tietysti suorittaa velvollisuutensa – joka ihmisellä on tehtävänsä ulkonaisessa elämässä – ja hänen tehtävänsä joogina on suorittaa kaikki tehtävänsä niin hyvin, kuin hän suinkin taitaa. Tämä kaikki on mahdollista sen kautta, että hän tulee rauhalliseksi. Jos ajattelemme, mikä on silmiinpistävä ominaisuus ihmisillä yleensä, niin on se mielen rauhattomuus, taipuvaisuus kuohumiseen. Ihminen elää niin tunteissaan, että kaikki asiat saavat hänet rauhattomaksi, kaikenlaiset elämän tapahtumat ja asiat häiritsevät häntä. Mutta kun hän oppi keskittymään, silloin hä saavuttaa mielenrauhan, mitkään asiat eivät enää häntä kuohuta.

Seuraavasta askeleesta Patandshali sanoo, että se on dhjaana, meditatsioni. Dhjaana merkitsee, kun sen sanasta sanaan

suomennamme: tästä huomion keskittämisestä yhteen asiaan seuraa dhjaana. Nyt on tavallisesti, että meditatsioni on sitä, että kun ihminen oppii pitämään ajatuksensa yhdessä kohden, hän valitsee jonkin aiheen ja ajattelee sitä.

Minä luulen, että tässä suhteessa kuitenkin tavallisesti tehdään pieni erehdys. Luullaan, että se on mietiskelyä, kun ajatellaan esim. lyijykynää. Eräs meidän aikamme salatieteellinen opettaja on sanonut, että voidaan ajatella jotain esinettä ja sitä sanotaan mietiskelyksi. Se on erehdys, sillä se on konsentratsionia eli dhaaranaa. Eihän ajatusta voida keskittää tyhjään, täytyy olla jotain, johon sen keskittää. Se ei ole mietiskelyä siinä merkityksessä, kuin Patandshali tarkoittaa.

Tuon Patandshalin lauseen voimme suomentaa toisellakin tavalla. Praanaya merkitsee paitsi huomiota myös vakaumusta, uskoa, joka on sen alkuperäinen merkitys. Eurooppalaisten on täytynyt lisätä muita merkityksiä, sillä he eivät olisi muuten ymmärtäneet noita sanoja. Latinankielessä me olemme käyttäneet sanaa meditatsioni, ja olemme antaneet sille semmoisen merkityksen, kuin olemme antaneet. Mutta se sana merkitsee todellisuudessa hartautta. Meditatsioni eli dhjaana on näin: uskon kohdistamista yhteen asiaan seuraa hartaus. – Tätä emme ymmärrä ilman muuta, mutta kokenut sen tietää. Se merkitsee sitä, että ihminen ei voi siirtyä dhaaranasta mietiskelyyn eli dhjaanaan ilman, että hänessä on herännyt usko, se mystillinen asia, jota on niin vaikea määritellä. Se on uskallusta, uskoa, tekoa. Ihmisen tahdon on täytynyt myös herätä.

Kun me sanomme, että itämaita kuvaa enemmän ajatus ja länsimaita tahto, niin se on kyllä aivan oikein. Järjen ja ajatuksen toiminta itämailla on niin ehjä, ja länsimailla ihminen taas joutuu tahdon vaikeuteen: ”minä olen niin huono.” – Mutta itämailla tulee tuo kysymys eteen: usko, tahto. Se on Patandshalin järjestelmässä. Joogassa on myöhemmällä asteella usko. Dhaaranasta, koneellisesta ajatuksen keskittämisestä on siirryttävä dhjaanaan, ja se tapahtuu uskon avulla. Kun ihminen

on saavuttanut uskon, kun hänen jumalallinen tahtonsa on eläväksi tullut, silloin hän voi harjoitella dhjaanaa eli hartautta. Silloin hänen mietiskelynsä tulee hedelmälliseksi.

Kerran nuoruudessani, kun olin ulkomailla, sanoi minulle eräs vanha teosofi: "Olen jo 18 vuotta ollut esoteristi, mutta minä en saavuta mitään tuloksia, en tee mitään huomioita." – Olin silloin hyvin nuori, en osannut kysyä, mitä hän oli tehnyt, sillä ne hänen olivat salaisia asioita, mutta vähän kuitenkin juttelimme. Silloin en osannut niin arvostella, kuin tänään, mutta tein sen huomion, että hänen mietiskelyssään oli jotain hedelmätöntä ja kuivaa. Se oli siksi, että hän 18 vuotta oli jatkanut konsentratsionia pääsemättä uskoon. Uskon täytyy ihmisessä herätä, silloin hän voi hedelmällisesti miettiä jotain asiaa. Kun ihminen uskossa mietiskelee esim. "mitä on hyvyys", niin silloin häneen tulee hartauden tunne, hänen sielunsa aivankuin nousee. Ja semmoisella kerralla, kun hän ei osaa mietiskellä, hän sanoo: "Nyt minä vaan keskitän ajatuksiani, en osaa mietiskellä." – Mietiskely on uskosta tulevaa hartautta, ihminen näkee tuota hyvyyttä, sen ilmennysmuotoja.

Sitten Patandshali lisää, että tästä dhjaanasta seuraa samaadhi parinana, joka taas käännettynä sanasta sanaan merkitsee transsimodifikatsionia eli transsipäämäärää. Patandshali selittää: kun tshittan luonto on kehittynyt, se kohdistaa huomionsa kaikkiin asioihin. – Länsimailla sanomme: kun olemme kehittäneet itsemme itsetietoisiksi ihmisiksi, silloin meidän aistimme ovat kehittyneet teräviksi. – Tämä on tshittassa oleva kyky keskittyä tuhansiin asioihin. Mutta kun ihminen harjoittaa dhjaanaa, niin tämä tshittan "kaikkeen keskittämiskyky" muuttuu "yhteen keskittämiseksi". Ekagraata merkitsee "yksihuippisuus." Se merkitsee, että kun ihminen on dhjaanassa todellisesti edistynyt, silloin hän lähenee samaadhia. Silloin hänen mietiskelynsä pitkin päivää on tuommoinen "ekagraata", yhteen pisteeseen suunnattuna. Hän silloin pitkin päivää osaa ajatella ja tuntea Jumalaa. Hän ei ole enää rajoittunut Jumalaa ajattelemaan

ainoastaan mietiskelyhetkinään, vaan hän kykenee suorittamaan tehtävänsä olemalla samalla jumalallisessa elämässä koko huomiollaan. Koko hänen muu elämänsä on kuin varjokuva, vaikka hän osaa ja kykenee suorittamaan kaikki tehtävänsä erinomaisesti. – Tämä on siis syvä henkisen elämän salaisuus eli askel.

Kolmas askel on juuri tuo samaadhi. Se on latinaksi käännetty kontemplatsiooniksi. Siitä sanoo Patandshali suomennettuna sanasta sanaan: ”ja tämä, kun se vain loistaa objektin valolla ja on kuin vapaa omasta ruumiistaan, on samaadhi.” – Se on hyvin vaikeatajuinen ja samalla niin erinomainen kuva. Samaadhia olemme ennen jo koettaneet kuvata. Kun dhjaana eli mietiskely on vapaa tshittasta ja ainoastaan loistaa objektin valolla, niin se on samaadhia. Tämä merkitsee siis: kun ihminen mietiskelee jotain asiaa esim. ”mikä on hyvyys”, menee yli tuon tavallisen mietiskelyasteen ja vapautuu tshittasta kokonaan ruumiina, vapautuu siitä, että itse on ajatus- ja arvostelukykyinen olento ja ainoastaan tuossa älyruumiissaan loistaa tuon ajatuksen ”mikä on hyvyys” valolla. Sanokaamme, että hyvyys on kuin aurinko. Me alamme mietiskellä, jolloin meidän tshittamme on munanmuotoinen valo täynnä kaikkia väriävahduksia, mutta me hiljennämme kaiken, saamme tshittan valkoiseksi. Sitten jos me mietiskelemme ja tästä tshittan valosta katselemme tuota hyvyyden aurinkoa, me näemme siinä ihmeellisiä asioita. Mutta kun me unohdamme oman valomme ja annamme tuon auringon koskettaa sitä, silloin meidän oma valomme muuttuu, tulee tuoksi auringoksi, ja me olemme tuossa auringossa, hyvyydessä, me olemme tuo hyvyys. Silloin me epäilemättä tiedämme kaikista parhaiten, mitä hyvyys on, jos semmoista on olemassa itsessään.

Mietiskelyssä me luomme vaikka omia kuvia ja siinä myös saamme katsella totuutta, mutta jos se muuttuu samaadhiksi, silloin se muuttuu totuudeksi, siinä ei kestä mikään muu kuin totuus. Jos olemme päättäneet samaadhissa tutkia hyvyyttä,

saamme tietää, onko sitä todellisuudessa olemassa, vai onko sitä vain meidän omassa mielikuvituksessamme. Jos sitä on olemassa, silloin se tulee meihin. Itämaalaiset sanovat, että joogan avulla pääsee tietoon, joogan avulla tutkitaan, mikä on totuus.

Kun samaadhia harjoitetaan, niin siitä kehittyy uusi parinaana, ja se on hyvin merkillistä. Tämä on ekagraata parinaana, eli se merkitsee: kun ihminen harjoittaa samaadhia, niin hän sitten pitkin päivää omaa nuo kaikki tavat ja tottumukset, mitkä lähtevät dhaaranasta, dhjaanasta ja samaadhista. Hän omaa silloin täydellisesti rauhallisen mielen ja samalla hänellä on ylevä tietämisen kyky. Hän pitkin päivää omaa semmoisen kyvyn, että hän voi tietää. Jokin asia esitetään hänelle ja hän voi tietää, kokea sitä.

Kun kaikkia näitä kolmea ihminen sitten harjoittelee, niin Patandshali sanoo, että silloin hän on saavuttanut vallan itsensä yli. Samjaana on joogan saavutus: siitä seuraa, syntyy tiedon näkyväisyys, esim. se, että kun ihminen on harjautunut samjaanassa, silloin kaikki tiedot, ensin näkymättömästä maailmasta, sitten näkyvästä maailmasta, ovat hänelle näkyvinä. Vasta nyt Patandshali siirtyy oikein kertomaan, minkälaisia seurauksia on joogasta ja mitä kykyjä ihminen saavuttaa joogina.